

DOMOVINA

Oglasni:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredo in petkih.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Sedna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Narodnina:

Za obo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, štirinajst 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Prikovna številka mesečno 1 K, štirinajst 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Položaj v Beogradu se presoja še dosti dobro.

Demokrati navzlic vsem nesramnostim Protić-Koroščeve vlade še vedno za koncentracijo. — Demokratje ne prevzamejo nobene odgovornosti za sklepe sedanje vlade. — Nova vlada le za volitve. — Prizadevanja regenta za sporazum. — Protić zopet intrigira. — Svetozar popravlja. — Protić-Koroščeva vlada za bege in proti kmetom. — Nova radikalna lopovščina.

Beograd, 12. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Včeraj dopoldne je Demokratska Zajednica pisala Vesniću pismo, v katerem mu naznanja, da ne sprejema nobene odgovornosti za ukrepe sedanje vlade. Ker sprejema Vesnićev program, je pripravljena še naprej podpirati njegova stremljenja. Prosi ga pa, da požuri svojo nalogo, ker demokrati nočejo nositi nobene odgovornosti za podaljševanje krize. Demokratska Zajednica vidi v koncentracijski vladi le sredstvo za volitve, ki naj omogoči, da pride država čim prej iz krize.

Beograd, 12. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Včeraj zvečer sta bila istočasno pri regentu sprejeta Vesnić in Protić. Zadnji je skušal prestolonasledniku iznova dokazati, da otežuje Demokratska Zajednica koncentracijo. Ob 7. uri zvečer je bil nato sprejet pri regentu Svetozar Pribičević, ki je objektivno podal dejanski položaj. Regent je sporočil Pribičeviću, da polaga veliko in izredno važnost, da se reši vprašanje koncentracijske vlade še danes (v sredo). Za najbolj važno nalogo koncentracijske vlade smatra prestolonaslednik sporazum za načrt bodoče ustave.

Beograd, 12. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Vlada je včeraj predložila v podpis uredbo, s katero se izpreminjajo §§ 6. in 7. naredbe o agrar-

ni reformi. (Protić-Koroščeva vlada se je s tem postavila na stran bosanskih agov in beg in proti bosanskim kmetom! Op. ured.)

Beograd, 12. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Vlada je predložila državnemu svetu v proučevanje naredbo, s katero se ustvarja nepremestljivost državnih uradnikov v Srbiji. Protić je namreč v srezih in okrajih nastavljal zadnja dva meseca vsepovsod same svoje strankarje, vse drugo uradništvo pa je prepodil. Sedaj hoče postaviti novo koncentracijsko vlado pred gotovo dejstvo, tako, da bi ostali vsi njegovi protežiranci še naprej na svojih mestih. Tako bi bila Srbija še naprej izročena brezobzirnemu in koruptnemu strankarstvu radikalcev. (Protić s to nameravano naredbo zopet potiska novo poleno pred sporazum. Znova dokazuje, da je sposoben za vsako lopovščino, če ta ugaja njegovemu strankarstvu. Za odstranitev takih ljudi kot je Protić, bi pač moralo biti dovoljeno prav vsako sredstvo! Op. ured.)

Beograd, 12. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Včeraj zvečer se je presojal položaj bolj optimistično in misli se, da se bo končno vendarle posrečilo odstraniti polena, ki jih Protić neprestano in vedno na novo polaga koncentracijskemu kabinetu.

Agrarni program demokratov.

Demokratska Zajednica smatra izvršitev agrarne reforme in končno ureditev poljedelskih odnošajev za bistveni del programa osvobojenja in ujedinjenja.

Dolžnost naše narodne države je, da takoj izbriše formalno-fevdalne odnošaje, kjer oni obstojajo, in da odstrani vse krivice, ki so posledica tega nenavadnega režima. Naša država bo samo na ta način osigurana za bodočnost, ako se nasloni na široke mase zavednih in nacionalnih malih posestnikov-kmetov. Zato bo Demokratska Zajednica tudi agrarno reformo izvršila na načelu, da mora pripasti zemlja poljedelcu.

Demokratska Zajednica razglasa načela, ki so bila že poprej proglašena v demokratičnih državah pri odpravi fevdalnih odnošajev, da za odpravo fevdalne pravice ne pripada nikomur nikakršna odškodnina. Istočasno pa ona tudi izjavlja, da iz ozirov na socialno pravičnost, narodno solidarnost in državne interese prevzame država na sebe skrb — kakor je pred desetimi

leti storila kneževina Srbija pri reševanju agrarnih odnošajev — za one majhne imetelje fevdalnih pravic, ki bi jim z izgubo teh pravic bil ogrožen obstoj.

Kakor s fevdi, tako se ima postopati tudi z onimi fevdalnimi posestvi, ki so v novejšem času dobila modernizirano obliko lastnine, v resnici nosijo pa enak fevdalni značaj.

Veleposestva, ki so tudi posredno ali neposredno rezultat prejšnje fevdalne ureditve, se morajo razlastiti, v kolikor ona že po svoji obsežnosti in drugih okolnostih ne bi izdajala svoj čisto fevdalni značaj: v tem slučaju se ima postopati z njimi enako kot s fevdi.

Od razlaščenih veleposestev se ima rezervirati gotov del za naselitev kmetovalcev brez zemlje iz preveč naseljenih krajev in izseljencev naše narodnosti iz inozemstva, a v prvi vrsti za invalide, dobrovoljce in vojake, ki so se borili za osvoboditev naroda.

KRVAVE DEMONSTRACIJE V LINCU.

Linz, 11. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Včeraj so se vršile tu velike komunistične poulične demonstracije, tekom katerih je prišlo do spopadov z vojaštvom. Komunistični demonstranti so zahtevali odstop socialističnega namestnika deželnega glavarja. Policija in orožniki so demonstrante ponovno pozvali, naj se razidejo, toda ti so napadli redarje in vojaštvo s samokresi. Straža je bila zaradi tega prisiljena, da je posegla po orožju. Sedem demonstrantov je bilo ubitih, 15 težko in veliko število lahko ranjenih. Mnogo oseb je aretiranih. Dosedanja preiskava je dokazala, da so komunisti spopad pripravljali že dalje časa.

TURCIJI IZROČENI MIROVNI POGOJI.

Pariz, 11. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Turški delegaciji je mirovna konferenca izročila v dvorani, kjer se nahajajo ure, mirovne pogoje. Navzočni so bili zastopniki Anglije, Francije, Italije, Japonske, Belgije, Armenije in Portugalske.

ARETACIJA TREH BOLJSEVIŠKIH KURIRJEV.

Kopenhagen, 12. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Litvinska policija je aretirala v Kovnu tri nemške boljševe, ki so potovali kot seli boljševiške centrale v Nemčiji v Moskvo, da poročajo tamkaj o delovanju nemških špartakovcev. Policija je zaplenila pri njih obsežne spise o boljševiškem propagandnem delovanju v Nemčiji, Avstriji, Italiji in na Češkem. Poročila govore o ugodnem napredovanju boljševizma v Italiji in tudi na Francoskem in naglašajo, da so zlasti za Poljsko potrebne energičnejše odredbe. Tudi se pripominja, da bi Avstrija rada stopila v trgovske odnošaje z Rusijo, da pa se boji antante. Naglašajo se zlasti potreba izdatnejše denarne pomoči iz Moskve, ker so stroški za propagando vedno večji.

PREDAVANJE PROF. MURKA O KULTURNEM RAZVOJU JUGOSLOVANOV.

Lipko, 11. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) V akademiji znanosti je imel na tukajšnje vseučilišče poklicani slavist, prof. dr. Matija Murko, predavanje o pomenu reformacije in protireformacije za kulturni razvoj Jugoslovanov. Reformacija je ustvarila Slovencem liturgijo. Slovenske knjige so se pošiljale ne samo med katoliške Hrvate, ampak tudi med Srbe in Bolgare. Mislilo se je celo na pošiljanje knjig notri do Carigrada. Od vsega tega delovanja se je ohranil le slovenski književni jezik. Protireformacija, ki jo je vodil Rim, se je pri ustvarjanju književnega jezika ravnala popolnoma po vzgledu protestantov. Prof. Murko je zaključil svoje predavanje z besedami: Sedanja jugoslovanska država, ki je nastala po svetovni vojni, je torej le en člen v verigi večstoletnega razvoja jugoslovanstva.

KONFERENCA V SPAA PRELOŽENA.

Berlin, 11. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Konferenca v Spaa bo, kakor se poroča iz zanesljivih virov, zopet preložena. Vršila se bo najbrže šele koncem junija.

VELIKE DEMONSTRACIJE V PRAGI.

Praga, 11. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) V Pragi so bile danes velike demonstracije delavcev zaradi draginje. Pred mestno hišo in na Hradzanih so demonstrantje priredili protestna zborovanja, ki se jih je udeležilo več kakor 100.000 delavcev. Trgovci so imeli po mestu trgovine zaprte.

PRVE OBTOŽBE PROTI VOJNIM ZLOČINCEM.

Lipko, 11. maja. (Izvir. por. „Domovine“.) Včeraj so bile pred sodnim stolom v Lipskem izročene obtožbe proti 45 vojnim zločincem. Med njimi je tudi princ Ernst Saksonski, večje število generalov, oficirjev in tudi navadnih vojakov. Obtoženi so, da so torpedirali bolniške vojne ladje, pretepali in mučili vojne ujetnike, da so širili legarjevo epidemijo v ujetniških taboriščih ter uganjali še vsakojake druge nečlovečnosti in nasilnosti.

LASTNIK „JUGOSLOVANSKE TISKARNE“ JE „KATOLISKO TISKOVNO DRUŠTVO“, ČIGAR ČLAN NE SME IN NE MORE BITI NIHČE DRUGI KOT KATOLISKI DUHOVNIK. VSA OBREKOVANJA, NATOLCEVANJA, LAZI IN GRDOBIJE, KI PRIHAJAJO PO „SLOVENCU“, „VEČERNEM LISTU“, „DOMOLJUBU“ IN DRUGIH KATOLIŠKIH TISKOVINAH IZ JUGOSLOVANSKE TISKARNE, PRIHAJAJO IZ USU PREČASTITE DUHOVSCINE.

Za svobodo tiska in kritike.

Interpelacija posl. Adolfa Ribnikarja na min. notr. zadev M. Trifkovića.

Odkar je vsa oblast v Sloveniji izročena partizanstvu in samovolji klerikalcev in je deželna vlada ljubljanska v rokah g. Brejca ter njegovih tovarišev, je prenehala pri nas pravna sigurnost, prenehalo tudi poverenje v avtoriteto in nepristranost državne oblasti. Vaši funkcionarji v Sloveniji, gospod minister, ne znajo čuvati državnih interesov, ki so jim v primeri z interesi klerikalne stranke deveta briga. V kakem duhu vodita glavna eksponenta klerikalnega režima g. Brejc in poverjenik Remec državne posle, sem obrazložil v svoji interpelaciji o ljubljanskih krvavih dogodkih. Vsa naša javnost ve, da sta ta dva moža *poleg komunističnih hujškalcev* glavna krivca, da je padlo na ljubljanskih ulicah 24. aprila 13 nedolžnih žrtev.

Brejc in Remec se svoje krivde zavedata. Namesto da bi se umaknila ter tako dala zadoščenja ogorčenemu narodu, pa zlorabljata sedaj svojo uradno oblast, da zatreta vsako kritiko svojega početja. Vzgojena v pristnem avstrijskem duhu, prekašata v zatiranju javne kritike nekdanje c. kr. policaje, karakteristično je, da izdajata svoje konfiskacijske odloke na c. kr. formularjih, katerih se je svoj čas posluževal žalostnoznan avstrijski nasilnik *Skubl!*

Nastopno Vam navajam, gospod minister, konfiscirana mesta iz ljubljanskega lista „Domovina“, da vidite, kam je dospela svoboda tiska pod klerikalnim režimom in da znate, kakšno odgovornost so Vam napravili ljudje, ki se v ostalem čutijo visoko vzvišeni nad Vami „Balkanci“, ki niso ganili s prstom, ko sta klerikalni „Slovenec“ in „Domoljub“ dan na dan hujškala ljudstvo proti Srbom, ko je „Večerni list“ gonil nezadovoljne mase v komunizem, ki pa sedaj uporabljajo policijsko nasilje, da udušijo kritiko nad seboj in svojo stranko.

V „Domovini“ od 28. aprila, št. 46, so zaplenjena sledeča mesta: V članku:

„Kri v Ljubljani, kdo je kriv?“

„Vlada mora dobro vedeti, da zadene ostrina svinca in bajoneta le neuko in zavedeno množico. Vsled tega mora skrbeti, da stori vse, da do takih izbruhov priti ne more, ki bi silili oboroženo moč v boj. Tu leži krivda sedanje deželne vlade in smrti trinajstih žrtev. Ves teden so se vršili pod njenim plaščem prepovedani shodi in obhodi, tako da je množica mislila, da je že ona gospodar položaja. Ves teden so se prosto gibali odkriti hujškalci, ki so pozivali na upor. Toda nobenega niso prijeli, tako da so lahko mislili, da smejo že vse. Takih ptičev se še sedaj po deželi nihče ne dotakne. Dr. Brejc in Remec, ta dva katoliška voditelja, sta že dne 23. aprila vedela, da se bo več tisoč ljudi zbralo dne 24. aprila dopoldne na shod. In vendar sta pustila, da so se ljudje zbirali in zbrali toliko, da jih je bilo nad 3000! Zakaj to? Ali ne vidi vsak pameten človek, da potem mora priti do pokolja? To je nedopustna nesposobnost, oziroma malomarnost ali pa hudobija, le tako se more razlagati, da je Brejčeva in Remčeva deželna vlada dovolila, da se množica zbere, ogreje in nato drvi v neizogibni spopad in nesrečo. Da je pa sploh prišlo tako daleč, da je tekla kri, tega sta kriva dr. Brejc in Remec. Pravita, da se bo molilo za duše padlih. A vse to ne pomaga nič. Kri slovenskega ljudstva se drži njihovih rok, drži se rok komunistov in klerikalcev.“

V poročilu „Dogodki zadnjih dni“ je zaplenjena sledeča konstatacija:

Kdo je kriv?

„V prvi vrsti vlada, ki je vzela vso zadevo premalo resno. Ako bi nastopila z vso odločnostjo takoj v začetku in že prvi dan dala zapreti stavkovni odbor, bi delavstvo videlo, da se bori z organizirano državno močjo in bi se omejilo v svojem boju za zboljšanje svojega gmotnega položaja. Vlada je pa dala zapreti posamezne sprevednike in druge železniške uslužbenke, pustila pa je, da so se prosto izprehajali po Ljubljani voditelji. Ljudstvo je iz tega videlo, da je vlada brez moči in pri delavstvu so dobili premoč oni temni elementi, ki so hoteli izkoristiti splošno nezadovoljnost v uporne protidržavne svrhe. Ljudstvo je verjelo agitatorjem, ki so mu govorili, da je vlada in država brez vsake moči, da se ne more zanesti ne na vojaštvo in ne na orožništvo in policijo in zato je mislilo, da bo lahko strmoglaviti vlado in uničiti državo, na katere razvalinah bi se potem proglasila diktatura proletarijata po ruskem vzorcu.

V tem leži krivda vlade, da je ona premalo resno in premalo energično takoj v začetku posegla vmes.

V isti številki je nadalje zaplenjeno poročilo Srbi stražijo Katoliško tiskarno, Brejca in Remca, ki se glasi: Če bi ne bilo tako žalostno, človek bi se vil od smeha v petek in soboto v Ljubljani. Slavna SLS je bila v blaznem strahu. Prečastiti možje izpred šenklaške cerkve so dobili parolo, naj ostanejo kar doma. Strah je vrag in tedaj sta dr. Brejc in Remec stopila pred vojaškega komandanta in milo prosila za pomoč. Izrečno sta rekla, da bi ne želela, da slovenski vojaki stražijo Katoliško tiskarno, češ, ona dva se samo na Srbe zaneseta. In tako je prišlo, da so stražili Srbi „Slovenca“ in „Večerni list“. Topot sicer niso pripravili, da dobe „Srbi grob ob vrbi“, kakor je svojčas pel „Domoljub“, niso jim rekli, da so krivoverci, zatiralci in morilci, pač pa so jim ponujali vina. Srbi pa so ponosno odklonili. Zares božja roka skrbi, da se krivica osveti. Še pred dvema mesecema je bil „Večerni list“ pravzaprav boljševiško glasilo. Tedaj so zaprli v Krškem nekega Marinčeka, ki je ljudstvo nahujškal, naj ne gre k vojakom in naj ne plačuje davka. In ta mož, ki je na ves glas kričal, da je SLS republikanska stranka, je dosegel, da je ljudstvo davčne organe siloma zapodilo iz Cerkelj. Takrat je vsa SLS od Korošca dol do poslednjega mežnarja vikala o nasilju. Danes je podoba druga: SLS je napolnila ječe s slovenskimi delavci in 13 mrtvih leži na vesti onih gospodov, ki so vselej upili, da nas hočejo Srbi „pomacedoniti“ in „balkanizirati“, če so hoteli več reda. Zato pa sta se Brejc in Remec, čim je v potoku tekla kri, zbala za življenje, in prišla je v naglem maršu pred vladno palačo kompanija Srbov, da straži življenje dveh farizejcev. Po vsej deželi je na tisoče prič, kako duhovščina hujška proti bratom Srbom, vsem tem so Srbi dali plemeniti odgovor: rešili so življenje in premoženje katoliških svojih zakletih sovražnikov.

V številki 47 „Domovine“ od 30. aprila so zaplenjena sledeča mesta: iz članka

Kje je nasprotnik?

Klerikalna vlada je zaplenila „Domovino“. Zakaj? „Domovina“ očita drju. Brejcu in Remcu, da sta pet dni prepozno postala odločna, očita jima, da sta ves teden dopuščala, kar sta potem prepovedala, očita jima, da sta na usodno soboto, 24. aprila, sploh dovolila 3000 ljudem zbirati se, dasi sta dobro vedela, kaj se namerava. Očita jima vsled tega sokrivdo, da je tako daleč prišlo. „Domovina“ očita „Večernemu listu“ in „Slovencu“, da sta cele meseca hujškala ljudstvo proti Srbom.

Vladi je to neprijetno. Mi si bomo za kršenje zakona in strankarske osvetljivosti, zagrešene nad „Domovino“, poiskali zadoščenje z obrestmi. To klerikalcem jamčimo. To bo morda tudi še dovoljeno, da se javno pove, da stražijo „Slovenca“ in Remca srbski vojaki...

Iz članka „Urota proti Jugoslaviji“: Ta nemarnost vlade, ki je šele deveti dan posegla po ostrejših sredstvih, je kriva, da so se komunisti upali nagnati množico tako daleč, da je straža morala streljati in da so padle žrtve. Takšne vlade se moramo iznebiti in jo nadomestiti z ljudsko vlado.

Konečno članek:

Ponovno: Kdo je kriv?

Na to vprašanje smo že odgovorili v sredo. Vlada je pa dotični članek konfiscirala, ker se boji resnice. S tem je dokazala, da je pristranska. Klerikalnega deželnega predsednika dr. Brejca in njegovega Remca delamo osebno odgovornega za to nasilje, ker je po naši ustavi beseda prosta. Kar smo napisali, je bila dostojna in resnična kritika vladne nemarnosti in nerodnosti. Ko so se pred desetimi dnevi začeli nemiri, je vlada samo gledala in držala roke križem. Izdala je razne papirnate razglase in se ni brigala, ali se kdo ravna po njih ali ne. Prepovedala je shode in zborovanja, ki so se pa vseeno vršila. Demonstrantje so celo prišli pred vladno palačo. Tudi sta Brejc in Remec že v petek dne 23. aprila vedela, da se hočejo pri tramvajskih remizah v Ljubljani zbrati od komunistov nahujškani ljudje. Toda ona ni preprečila tega zbiranja, marveč je zbiranje dovolila. Tako je prišlo do spopada na orožnike, ki so potem seveda morali streljati. Mi torej upravičeno grajamo to vladino nemarnost in nesposob-

nost, ki je olajšala komunistovskim pristašem delo. Hujskanje na eni strani, malomarnost in nesposobnost na drugi strani, to je zakrivilo, da je tekla kri. Na eni strani so torej krivi *Lemež, Golouh, Petrič, bratje Žorga itd., na drugi strani pa Brejc, Remec, Korošec, Protič. Njihovih rok se drži kri slovenskih delavcev.*

Konečno Vam, g. minister, predlagam tudi originalne konfiskacijske odredbe na famoznem „Skublovem“ papirju.

Vprašam Vas, g. minister: ali smatrate, da je mogoče v enem delu naše države obdržati režim, ki gazi svobodo tiska tako, kakor klerikalci na Slovenskem?

Ali hočete Vaše uradnike, g. Brejca in Remca podučiti, da se nahajamo v ustavni državi?

Ali jih nameravate poklicati na odgovornost?

V Beogradu, dne 5. maja 1920.

Gospodarstvo.

g. Izplačevanje ali podaljševanje 6% nih državnih bonov se je pričelo dne 10. maja t. l. in se vrši za Slovenijo edinole pri finančni deželni blagajni v Ljubljani. Hkratu z glavnico se plačajo dekurzivne 6% obresti v kronske-dinarskih novčanicah, pa ne samo za one bone, ki so bili izrecno prolongirani, ampak tudi za one, ki molče veljajo za prolongirane, če tudi niso bili prezentirani zaradi prolongacije. Poleg 6% obresti se izplača za one bone, ki imajo pravico do nje, tudi premija 5 dinarjev za vsakih 100 kron. Pravico do premije pa imajo samo oni boni, ki so bili kupljeni v času od dne 15. maja do vstetega dne 15. junija 1919. Boni pa se smejo tudi podaljšati za nadaljnjih šest mesecev. Podaljšanje se izvrši tako, da se izda nov bon z datumom onega dneva, kadar se bon v podaljšanje prezentira. Dekurzivne obresti za čas, kadar je bilo treba predložiti bon za izplačanje pa do dneva, kadar se zahteva podaljšanje bona (izdanje novega bona), se ne plačajo. Sicer pa velja glede prolongiranih bonov vse ono, kar smo povedali glede izplačanih. Premija seveda ne preide na nove, ker zanje ni obljubljena. Obresti za nove bone znašajo tudi 6% in se plačajo za naprej (anticipativno) takoj ob prolongaciji. Za bone, ki bodo v plačilo predloženi šele po preteklem roku, se bodo plačale obresti samo do roka; naknadne obresti pa se ne bodo izplačevale. Če ima bon pravico do premije, potem mora biti, še predno se predloži finančni deželni blagajni, na njegovem hrbtu od banke, kjer je bil kupljen, potrjeno, da je bil prolongiran s pravico do premije. Če pomislimo, da plačujejo naše banke hranilne vloge in vloge v kontokorentu kvečjemu 3 do 4%, potem lahko mirno trdimo, da je denar v državnih bonih izvrstno naložen.

g. Industrija svile. Finančni minister je dovolil znesek petih milijonov dinarjev za povzdigo industrije svile. V Pančevu ob Donavi se ustanovi glavno ravnateljstvo državnih svilarn in je imenovan za upravnika g. Stevan Dijaški. Da bi se ta industrija le razvila, da ne bi naši bogataši pošiljali toliko denarja za svilo v inozemstvo in s tem poslabševali našo valuto!

g. Tvorница filmov. V Zagrebu se je ustanovila tvornica kinematografskih filmov pod imenom „Jugoslavija“. Podjetje je naše, jugoslovansko, in dela z delniško glavnico 8 milijonov kron, ki se pa po potrebi zviša. To je edina tvornica kinematografskih filmov v Jugoslaviji in bo gotovo lepo procvitala.

g. Italijani se utrjujejo. Italijani so pokupili na zasedenem ozemlju veliko industrijskih podjetij, posebno se pa utrjujejo na ta način na Reki, kjer so že kupili veliko ladjedelnico „Danubius“, sedaj pa tudi veliko tamošnje tvornice papirja. Vsako industrijsko podjetje, ki na našem ozemlju preide v italijanske ali tuje roke sploh, pomeni za nas občutno izgubo in da se to vendar tako pogostoma dogaja, je dokaz, naše malomarnosti. Delnice reške papirnice bi tudi naši kapitalisti lahko kupili od prejšnjih madžarskih lastnikov.

g. Vinogradništvo okolu Ormoža. Lepo vreme je pospešilo tudi okolu Ormoža delo v vinogradih in obeta se lep pridelek. Zaloge vina so po večini izčrpane, ali pa sploh niso na prodaj, ker marsikateri gospodar ima rajše blago kot denar — tudi posledica nesrečne finančne politike g. dr. Velizarja Jankovića.

Razširjajte „Domovino“.

Politični pregled.

Na Hrvatskem so se vršile občinske volitve in sedaj je znan

končni izid teh volitev,

ki je poučen v marsikaterem oziru. Predvsem je značilno, da so dobili komunisti kar 436 mandatov, kar je pa pripisati samo splošni nezadovoljnosti ljudstva, ki se je dalo zapeljati od onih, ki so mu obljubljali — pa samo obljubljali! — nebesa na zemlji. Pri prihodnjih volitvah bodo šli komunisti, ako se razmere količkaj zboljšajo, nazaj. Demokrati so dobili 613 mandatov, in sicer največ na kmetih, kar je tudi razumljivo, saj se demokratična stranka najbolj poteguje za kmeta, kar se vidi posebno iz agrarne reforme, ki bi jo klerikalci, pravaši in radikalci radi pokopali in pustili še nadalje veleposestnikom zemljo, česar pa demokrati nikakor ne dovolijo, ker stojijo odločno na stališču, da zemlja pripada onemu, ki jo obdeluje, t. j. kmetu. Klerikalci so dobili samo 286 mandatov in ne pridejo kot stranka resno v poštev. Močna je takozvana hrvatska zajednica, ki je dobila 781 mandatov, pa po večini po mestih, ker kmet te nazadnjaške in protiljudske stranke ne mara.

Po najnovejših poročilih iz Beograda se zdi, da se dr. Vesniću vseeno

posreči sestaviti novo vlado,

sestavljen iz vseh močnejših strank. Sedanje vladine stranke (radikalci, pravaši in naši neizogibni klerikalci) so sicer stavili pogoj, da se ne izvrši agrarna reforma, temveč da zemlja ostane še nadalje v rokah grofov, baronov, špekulantov in cerkve, ampak demokrati v tako protiljudsko politiko niso hoteli privoliti in so ostali trdni in odločni na stališču, da se agrarna reforma mora izvršiti. Zaradi teh nasprotij v vprašanju agrarne reforme je bila že nevarnost, da se dr. Vesniću ne posreči sestaviti vlade, sestavljene iz vseh strank. Ampak z ozirom na dejstvo, da država nujno rabi močno vlado, se taka vlada najbrže vseeno sestavi, in sicer ne da bi se odstavila z dnevnega reda agrarna reforma, ker v tem demokrati nikakor in pod nobenim pogojem ne odnehajo. Zanimivo pri tem je, da se naši klerikalci doma tako vneto potegujejo za agrarno reformo (da namečejo kmetom peska v oči), v Beogradu pa gredo čez drn in strn z največjimi nasprotniki te reforme.

Medtem ko se vsa naša notranja politika suče okoli sestave nove vlade, se pa rešuje naše najvažnejše zunanje politično, t. j.

jadransko vprašanje,

in sicer se pogajajo sedaj naši zastopniki naravnost z zastopniki Italije. Pričakuje se splošno, da se zdaj gotovo doseže sporazum, in sicer na približno tej podlagi: naša meja proti Italiji naj bo Wilsonova črta, tako, da bi prišlo k Jugoslaviji še vse Notranjsko (izvzemši Vipavo) in en del zapadne Istre (Volosko, Opatija, Plomin), kakor tudi kvarnerski otoki (Krf, Cres), medtem ko bi postala Reka italijanska, pristaniče pa bi prišlo pod zaščito zveze narodov, tako, da bi se ga mi nemoteno posluževali za našo pomorsko trgovino. Seveda bi bila naša tudi vsa Dalmacija, kot odškodnino za Reko bi pa dobila naša država Skader z okolico v Albaniji. Jasno je, da taka rešitev jadranskega vprašanja ni pravična. Mi izgubimo vso Goriško, Trst in večji del Istre in še na Reki bo sedel Lah. Kot odškodnino za vse to pa naj dobimo Skader z okolico in si pridobimo na ta način novega sovražnika v Albaniji, kjer nam nikdar tega ne odpustijo, da jim vzamemo njihovo največje mesto. Tu je Protić-Koroščeva vlada temeljito zavozila in posledice te zavozene politike bomo čutili vse dotlej, dokler teh krivic ne odpravimo s sveta in ne popravimo naših mej proti Italiji tako, kakor imamo do tega pravico, t. j. dokler ne pomaknemo naše meje do narodne in jezikovne meje, ki jo dela naša Soča.

Na slovanskem vzhodu se položaj menja, ker je

poljska ofenziva proti Rusiji ustavljena

To nesrečno vojno obsojajo vsi pravi Slovani, ker ona ne more prinesiti nič dobrega niti Poljakom, niti Rusom. Na Ruskem se je menda vse združilo v obrambi ruskega ozemlja in položaj boljševiške vlade se je menda zaradi poljskega napada prej utrdil kot omajal, ker se zbirajo vsi Rusi okoli vlade, da jo podprejo v obrambi ruske države. Ta enodušnost ruskega naroda v obrambi svoje domovine utegne roditi tudi sicer dobre posledice, ker stranke, ki so se v enem vprašanju združile, se lahko združijo polagoma tudi v drugih vpraša-

njih, ali pa vsaj omilijo medsebojne boje. Vsekakor bi bilo v velikem interesu celega človeštva, v prvi vrsti pa v interesu Slovanstva, ako bi se notranje razmere v Rusiji spremenile toliko, da bi nasilno diktaturo enega družabnega razreda nad celim narodom nadomestila prava demokracija, v kateri bi vladala enakost vseh glede dolžnosti in tudi glede pravic. Rusija se nahaja na tej poti in gotovo tudi pride prej ali slej do cilja.

Na Češkoslovaškem so končale prve volitve v parlament in sedaj se izvrši tudi

volitev predsednika češkoslovaške republike,

ker sedanjí predsednik Masaryk tudi ni bil še izvoljen, ampak gotovo bo izvoljen sedaj, ker Čehoslovaki se dobro zavedajo, kaj imajo v Masaryku. Zato Masaryk tudi ne bo odstopil, temveč ostane na čelu države do volitev, pozneje pa gotovo tudi, ker je več kot sigurno, da Čehoslovaki ne bodo volili drugega moža za predsednika svoje republike.

V našem severnem in zapadnem sosedstvu pa nikakor

ne prenehajo nemiri,

in sicer se vršijo na Dunaju sedaj resni nemiri zato, ker vlada baje nasprotuje zakonski predlogi o oddaji premoženja, delavstvo pa odločno zahteva oddajo premoženja in stavlja še različne druge zahteve. So pač težke razmere, v katerih se nahaja Avstrija in tam še dolgo ne bo miru in reda. — V Italiji je pa še slabše in vsak dan čitamo o večjih ali manjših uporih, dvigajo se mesta in tudi cele pokrajine, tako, da ima vojaštvo dovolj dela in se vendar ne izkaže povsod, ker v Viareggio n. pr. so uporniki razorožili vse orožnike in vojaštvo in sedaj je mesto v pravem pomenu besede oblegano s suhega, kakor tudi z morske strani. Italija je pač slaba in s takim sosedom bi mi lahko drugače govorili kakor govori Protić-Koroščeva vlada, ki odnehuje tam, kjer nikakor in pod nobenim pogojem ne bi smela odnehati. Pri nas pravi čas pač ni našel pravih ljudi.

Novosti.

n. Klerikalni način boja. „Slovenec“ se peča z nekim člankom gosp. dr. V. Kukovca v „Novi Dobi“ in pravi pri tem, da je dr. Kukovec zastopnik kapitalistične meščanske stranke, kakor bi bili demokrati sami kapitalisti, klerikalci pa — proletarci!

n. Kdo je zakrivil draginjo? „Slovenec“ pravi, da je draginjo zakrivila demokratično-socialistična vlada, Protić-Koroščeva vlada pa je dosegla, da so začele cene žita padati! Kolikor besed, toliko laži! Saj je vendar vsakemu otroku znano, da so začele cene rasti ravno takrat, ko je nastopila Protić-Koroščeva vlada in pod to vlado so dosegle cene naravnost vrtoglave višine. In sedanje padanje cen žita! Na tem je Protić-Koroščeva vlada tako nedolžna, kakor vlada zamorske republike Liberije, ker cene padajo samo in edino zato, ker bo letos izborna letina in se verižniki, ki držijo žito skrito v svojih skladiščih, bojijo, da bi jim žito segnilo in zato gredo s cenami navzdol. Ali spadata Protić in Korošec tudi v to družbo? Gotovo, sicer „Slovenec“ ne bi pisal, da je padanje cen žita zaslug Protić-Koroščeve vlade. Draginjo naj bi „Slovenec“ res ne omenjal, ker njo je napravila njegova vlada s svojo slabo finančno in sploh gospodarsko politiko, ker s prihodom te vlade so začele skakati cene, obenem pa padati vrednost našega denarja. To je vendar vsakemu znano in „Slovenec“ mora zelo nizko ceniti svoje čitatelje, da se jih upa hraniti s takimi očitnimi lažmi.

n. Krajevna organizacija JDS. v Gorenji vasi ima v nedeljo dne 16. maja t. l. v gostilni pri „Anžku“ v Gorenji vasi redni občni zbor. Ker se bodo na tem zborovanju med drugim obravnavale tudi važne prehranjevalne in gospodarske zadeve, se vsi člani in članice naprošajo, da se v njihovo korist zborovanja zanesljivo udeležijo. Vsak naj prinese s seboj člansko izkaznico. — Odbor.

n. Sodražica. Redni občni zbor prostovoljnega gasilnega društva v Sodražici se vrši dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih gasilnega doma. Udeležite se polnoštevilno!

n. V inozemstvo odvedena deca iz Srbije. Za časa vojnih operacij in zasedanja Srbije je bilo odvedenih mnogo otrok iz Srbije v inozemstvo. Da bi se zamogli ti otroci najti in vrniti v domovino, se pozivljejo vsi oni, ki jim je kaj znano o tej deci, da javijo to na naslov: Oblasna državna zaštitna deca in mladeži u Zagrebu, Kipni trg broj 9/1.

n. Smrtna nezgoda bivšega srbskega ministrskega predsednika. V petek popoldne je v ulici kneza Mihajla v Beogradu neki avtomobil po-

vozil bivšega srbskega ministrskega predsednika Aleksa Jovanoviča, ki je na posledicah poškodb umrl že čez par ur.

n. Našega generala Rudolfa Maistra je odlikoval regent za njegove izredne zasluge za osvoboditev slovenskih krajev izpod bivšega nemškega jarma z redom belega orla III. razreda.

n. Ruski dnevnik v Jugoslaviji. V Beogradu je začel te dni izhajati ruski dnevnik „Ruskaja Gazeta“.

n. Slovensko gledališče v Mariboru bo moralo prihodnje leto prenehati, ker mu niso bile izplačane obljubljene mestne in državne podpore in je tudi sicer vladalo za predstave premajhno zanimanje.

n. Poljsko vojno brodovje. Po poročilih francoskih listov pride v kratkem okoli 2.000 poljskih pomorščakov v Polo, da prevzame iz avstrijske dediščine poljsko vojno brodovje, obstoječe iz več križark in torpedovk.

n. Poplava v Virovitici. V noči od srede na četrtek je padlo v virovitiškem okraju silno deževja. Voda je z okoliških hribov drvela s tako naglico v nižino, da je v trenutku napolnila tamošnji potok, ki se je nato razlil po poljih in livadah in poplavlil tudi del mesta. Prebivalci poplavljenih ulic dva dni niso mogli iz svojih hiš. Istočasno je divjal močan vihar, ki je napravil zlasti na drevju mnogo škode. Kakor poroča časopis „Vjesnik“ iz Virovitice, je padla pretekli teden v okolici Našica toča, debela kakor kokošja jajca, ki je napravila škodo v gospodarstvu.

n. Časi se izpreminjajo. Bivši avstrijski ministrski predsednik žalostnega spomina, dr. Seidler, prevzame na Dunaju mesto ravnatelja neke italijanske banke, ki bo ustanovljena z glavnico sto milijonov. Seidler pač gotovo ni nikdar mislil, da bo kdaj še v službi Italijanov, proti katerim je svoječasno tako strašno grmel v vladi.

n. V farnem zvoniku v Radečah pri Zidanem mostu je dne 6. t. m. iz neznanih vzrokov nastal ogenj, ki je napravil nad 100.000 kron škode. Cerkev je ostala sicer nepoškodovana, dočim je ostalo od zvonika le goło zidovje. Tako edini zvon, kakor tudi ura sta postala žrtev požara.

n. Velikanski demonstracijski obhod po mestu so priredili v nedeljo socialni demokratje na Dunaju, zahtevajoč takojšnjo uvedbo oddaje premoženja, čemur se, kakor znano, nemški krščanski socialisti, duševni bratci naših klerikalcev, z vsemi štirimi upirajo. Nad 200.000 delavcev je odšlo v sprevedu pred parlament. Demonstracija se je izvršila v najlepšem redu; delavstvo je pokazalo, da je vzorno disciplinirano. Splošno so se opazala jako upadla lica delavstva. Tudi komunisti so priredili svoj obhod in imeli pred mestno hišo zborovanje, po katerem so hoteli vdreti pred poslopje ogrskega poslaništva, kar pa jim je policija preprečila. Tekom demonstracij so bile zaprte vse trgovine in tudi javni lokali. Električna železnica je pričela voziti šele proti večeru.

n. Nemiri v Jeruzalemu še vedno niso ponehali. Skoro vsak teden pride do hudih spopadov med domačini in francosko posadko. Pred kratkim je 4000 Arabcev zopet napadlo Francoze, in sicer to pot s strojnicami. Francoske čete so se morale boriti proti desetkratni premoči, vendar pa se jim je končno, čeprav s precejšnjimi izgubami, posrečilo odbiti napad.

n. Stavka poštnih nameščencev v Rimu. V petek so vsi poštni, brzojavni in telefonski nameščenci v Rimu pričeli stavkati. Poštne in brzojavne urade je zasedlo vojaštvo. Po daljših pogajanjih so odšli nameščenci v ponedeljek zopet na delo, izvajajo pa pasivno resistenco.

n. Škandal z „revnimi“ dunajskimi otroki v Italiji. Milanski „Dovere Nazionale“ je pisal pred kratkim, da se moti, kdor misli, da so dunajski otroci, ki so došli v Italijo na prehrano, sami revčki in nesrečniki, marveč je res, da so med njimi otroci bogatih ljudi. Tako se je razkril škandal, da se nahaja med dunajskimi otroki tudi sinček lastnika hotela „Bristol“, ki je plačal za to posebno dogovorjeno nagrado prirediteljem.

n. Časnikarstvo v Avstriji v nevarnosti. V Avstriji vlada tako silno pomanjkanje časopisnega papirja, da je tiskarska obrt resno ogrožena in ž njo seveda tudi časopisje. V zadnjem času je prenehalo izhajati že več dunajskih listov, ostali, ki še izhajajo, pa so bili prisiljeni, da so znatno omejili svoj obseg; izhajati smejo največ samo na osmih straneh. Sploh časopisje vsled velikanskih stroškov komaj še diha. Vsled propadanja časopisja je močno ogrožen seveda tudi položaj časnikarjev, katerih je na Dunaju sedaj že precejšnje število brez dela.

n. 500letnico rojstnega dne slavnega češkega kralja Jurija Podiebradskega so praznovali te dni

na Češkoslovaškem. Po vseh večjih krajih države so bila zborovanja in predavanja, na katerih so govorniki naglašali izredno velike zasluge tega češkega kralja, ki je bil prvi proglasil načelo narodne češke države, ki je sedaj uresničena v češkoslovaški republiki.

n. **Nameravan vlom** v graško finančno blagajno. V noči od sobote na nedeljo so poskusili vlomilci izropati finančno blagajno v Gradcu. Imeli so izdelan podroben načrt ne samo za vlom sam, marveč tudi za slučaj bega. V blagajnah je bilo 15 milijonov denarja. Ves načrt je bil tako dobro izdelan, da bi se bil posrečil, če bi ne bili imeli vlomilci v svoji sredi dveh komplicov, ki sta nameravani vlom ovadila policiji. Tako pa so jih detektivi presenetili v trenutku, ko so stali pred blagajno. Kljub temu sta oba vlomilca ušla in se je šele policijskemu psu posrečilo izslediti po dolgem iskanju enega storilca v osebi 24letnega natakara Rudolfa Mayerja, ki se je skrival na nekem vrtiču in drugega, 19letnega sina nekega finančnega poduradnika, Emila Tresslerja, ki se je skrival v poslopju samem v neki omari. Kot skrivna sta bila aretirana bivši član vojaške policije Sigmund in bivši avstrijski stotnik Kummer, ki ima še druge tatvine na vesti.

n. **Čuden vzrok umora.** V Splitu je v neki krčmi kmet Jadrič ubil svojega tovariša Zupanca iz jeze, ker sta bila oba enako močna. Jadrič je Zupanca že dolgo sovražil in je hotel na vsak način ostati sam, da ne bi imel nad seboj močnejšega. Morilca so zaprli.

n. **Dekle z 10 milijoni bankovcev** so prijeli pred par dnevi na zapadnem kolodvoru v Budimpešti. Bankovci so bili nežigosani in jih je dekle hotelo vtihotapiti na Češkoslovaško.

n. **Dunajska policija** ima te dni zopet čez glavo posla. Zgodila se je namreč milijonska tatvina. Nekemu turškemu trgovcu iz Carigrada, ki je prišel na Dunaj nakupovat razno blago, je neki neznanec v menjalnici izmaknil iz žepa listnico, v kateri je imel nad dva milijona kron v tujem denarju. Policija je takoj ukrenila vse potrebne korake, da izsledijo tatu, kar pa se ji do sedaj še ni posrečilo.

n. **Smrtna kosa.** V Radgoni je umrl civilni komisar za Prekmurje, Bogumil Berbuč. V deželni bolnici v Ljubljani sta umrla ruski begunec doktor Pavel Grigorjevič Statkevič, lastnik zasebne medicinske fakultete v Moskvi, in pa Maks Levec, ki je bil pri gasilski nesreči dne 4. maja smrtno-nevvarno ranjen.

n. **Tatvina živine.** V vasi Ratje pri Žužemberku je bil posestniku Jakobu Blatniku ukraden konj, vreden 16.000 kron. — Posestnici Mariji Podrekar iz Dolenje vasi pri Škofji Loki je bil ukraden konj z opremo in kolesljem. — Antonu Gureju pri Sv. Primožu na Štajerskem je izginila iz hleva velika, breja krava, vredna nad 10.000 K.

n. **Ciganska nadlega** po Sloveniji postajava vedno bolj neznosna. Po deželi se klatijo kar cele tolpe raznih ciganskih družb, ki zapuščajo, kjerkoli se pojavijo, jako slabe sledove za seboj. Pred temi uzmoviči ni nikdo varen, ker se ne strašijo niti nasilstev. Posebno trpi pred to golaznijo v zadnjem času prebivalstvo po Spodnjem Štajerskem, kjer so bili v preteklih tednih izvršeni številni vloni. Orožniki so tem potepuhom pridno na sledi in so jih že precej polovili.

n. **Detomor.** V Crnem potoku ob levem bregu Save pri Zidanem mostu so našli papirnat omot, v katerem je bilo 3 do 4 tedne staro popolnoma sežgano možko dete. Omot je bil najbrže vržen v Savo, a ni padel v vodo.

n. **Železniška vojna policija** v Zagrebu je prišla na sled dobro organizirani družbi železniških tatov, ki so že dalje časa ogrožali imetek potnikov na progi Ljubljana-Zagreb-Beograd. Kakor se nam poroča, je bilo aretiranih do sedaj že okoli 20 oseb, med njimi tudi več žensk.

n. **Okoli 30** državni nevarnih hujskačev je bilo za časa železničarske stavke izgnanih preko meje iz Maribora. Marsikdo je tudi sam pravočasno izginil. Pričakovati pa je, da bo poslala mariborska policija še precej rogoviležev, ki so se pri nas preobjedli, na stradalno letovišče v Nemško Avstrijo.

n. **Iz zaporov okrajnega sodišča** v Sevnici je pobjegnil neki Anton Cepirlo iz Postojne. Skočil je skozi okno III. nadstropja.

Razno.

r. **Zdravilo proti rak-rani.** Iz Ženeve poročajo novo pridobitev francoske vede. Dr. Odin je objavil baje po dolgotrajnih poizkusih najuspešnejše zdravilo proti rak-rani. Izumitelj se upa skoraj v vsakem slučaju popolnoma ozdraviti človeka, kateri ima raka v želodcu, črevah ali v koži. Doktor Odin zaznamuje malodane slednji dan nove uspehe svojega zdravljenja. Zdravljenje, ki se vrši z vbrizgavanjem zdravila, dovoljuje pacientu, da se iz ordinacijske sobe precej vrne domov in mu ni treba prekiniti službe.

r. **Najstarejši časopis.** Najstarejši časopis na svetu je „Pekinski list“, ki izhaja v glavnem mestu Kitajske, v Pekingu. Ustanovljen je bil v sedmem stoletju in je torej okroglo 1300 let star. — Najstarejši evropski list je angleški časopis „The Oxford Gazette“, ki je bil ustanovljen leta 1665.

r. **Čudna afera.** Pred par leti so našli v Rimu ob reki Tiberi umorjeno neko žensko, ki je bila baje begunka in je dalje časa tavalala po Rimu. Truplo so preiskali, fotografirali in pokopali, s tem je bila stvar za enkrat končana. Na neznan način pa so izvedeli, da je bila to žena znanega slikarja Mesonesi, hči slikarja in trgovca z umetninami Simonettija; bila je umorjena na do sedaj nepojasnen način ter položen k nji revolver in vizitka s tujim imenom. Mož je bil dejal, da je šla njegova žena, ki se nista ljubila, v Ameriko. Tudi mož je že več let slep in ga morajo voditi okoli. Zdaj je mož seveda zaprt in vprašanje je samo, če je njegova slepota pristna ali ne. Ta afera vzbuja mnogo zanimanja in osvetljuje globoko smrad gotovih krogov.

r. **Revolver,** ki sam razsvetli svoj cilj, je izumil neki pariški policijski komisar. Revolver ima pod cevjo pritrjeno majhno električno baterijo v obliki paličice; nezaten pritisk s prstom — pa ti pade na cilj svetla lisa. V močni leči pred žarnico sta vdeleni dve črni, križajoči se črti, in mesto, kamor pade to križišče v svoji projekciji na cilju, je natančno tisto, ki ga zadene krogla, ako ustreliš. S to napravo je sigurno merjenje po noči baje še mnogo lažje kakor v dnevni svetlobi.

r. **Ne strašite otrok!** Prirojena bojzljivost otrok se večkrat rabi, da bi se jih privedlo k popoljšanju. Otroci se strašijo z raznimi strašili, zapirajo se mnogokrat tudi v temne prostore, zato da bi se tam bali in da bi jim bil prestani strah v kazni. S tem se otroku škodi na zdravju, otrok se priučiti bati teme, katere se v življenju nikdar ogniti ne more. Namesto, da bi se otrok polagoma privajal na to, kar mu je neobhodno potrebno, se mu strah do teme še povečuje. Zelo koristno je otroke spodbujati k pogumnosti in srčnosti in k

temu spada tudi to, da se ne boji teme. Neki Anglež nam pripoveduje iz svojega življenja žalosten primer o naslednjih take nespametne kazni. Poznal sem otroka, lepega, zdravega, razumnega, kateremu se je v tretjem letu popolnoma zbledelo, ker ga je dekla zaprla v temno sobo, ko ga joka-jočega ni mogla hitro potolažiti. Čez pet minut gre nerazumna dekla k otroku v sobo, najde ga sključenega v kotu. Vzame ga v roke, ali otrok je bil od tega časa popolnoma zmeden, njegove veselosti in razuma ni bilo več nazaj. Ko so se starši čez dva dni vrnili od potovanja, se jim je reklo, da je bil otrok cel čas bolan. Po desetih letih je ležala služabnica na smrtni postelji, prosila je mater nesrečnega otroka k sebi, priznala je svoj greh in prosila odpusčenja.

r. **Teža otrok.** Povprečna teža novorojenčkov znaša 3200 do 3500 g. V prvih štirih dneh po porodu otrok shujša za povprečno 222 g. Osmi dan pa je že zopet teža ista kot na dan rojstva. En mesec stari otroci tehtajo povprečno 4000 g, dva meseca stari 4700 g, tri mesece 5350, štiri mesece 5950 g, pet mesecev 6500 g. Ko je otrok pol leta star, tehta povprečno 7000 g. S sedmimi meseci tehta otrok 7450 g, z osmimi meseci 7850, z devetimi meseci 8200 g, z desetimi meseci 8500, z enajstim meseci 8750 g, z enim letom tehta otrok 9000 g, z dvema leti pa povprečno 11000 g ali 11 kg.

r. **Kako daleč gredo brežične brzojavke?** Kakor znano, je ena najnovejših iznajdb brežični brzojav. S pomočjo posebnih priprav in električne moči je namreč mogoče tudi brzojaviti daleč in daleč, ne da bi bilo treba oddati brzojavko po žicah, ki jih vidimo sicer napeljane ob cestah in železnicah za navadno brzojavljenje. Največja razdalja, ki jo je do sedaj dosegla brežična brzojavka znaša 7000 km. V Parizu so namreč oddali brežično brzojavko, sprejeli so jo pa v Severni Ameriki, v Arlingtonu. Zračna razdalja med Ljubljano in Trstom znaša 80 km. Kakšno razdaljo pomeni 7000 km, si vsakdo lahko misli.

r. **Neizmerna dragocenost.** V nekem dunajskem listu ponuja nekdo železno poniklano posteljo, v kateri je (kakor je dokazano) spal bivši avstrijski cesar, ko je bil na laški fronti. Med tem, ko so tisoči prehlivali kri in umirali, je cesar sladko spal v omenjeni postelji. Prodajalec je pripravljen dokazati, da je cesar Karel v oni postelji v istini spal. — Da je spal, ko so vojaki umirali, ni treba še posebej dokazovati.

r. **Kako je doseči dolgo življenje?** Amerikanski profesor zdravništva Pearce daje v tem oziru zanimive nasvete. Prvo načelo, ki se ga je držati, je: ogibati se vzrokov, ki dovajajo k rani smrti. Človek se mora varovati v prvi vrsti pred nalezbo raznih kužnih bolezni, kakor jetike, legarja itd. Kandidat za dolgo življenje mora gledati, da bo zmerno jedel in dobro prebavljaj. Rajše jesti premalo ko preveč. Hitro jesti — to je najhujši „svo-ražnik“ dolgega življenja. Jejite počasi in dobro prežvekujte. Prebava in zdravje bosta takoj čutila to dobroto. Natančno poučevanje števil izkazuje dejstvo, da je od ljudi, ki so dosegli posebno visoko starost, najmanj polovica zvesta bila zmer-nemu uživanju alkohola. Strogi abstinentje in anti-alkoholiki nimajo po statistiki nikakih posebnih šans za dolgo življenje. Da pa pijanje ne more na starost ugodno vplivati, ja pa tudi jasno. — Kdor se hoče zavarovati proti zgodnji smrti, mora biti veselega, mirnega značaja, ne muhast. Neprestana skrb je že več ljudi spravila v grob, kakor preobilica dela, bridkost in beda.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica
in rezerva okrog **K 50.000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva okrog
K 10.000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči
in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —
Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne
papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
inozemska mesta.
Daje predjume: na vrednostne papirje in na
blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje naj-
kulantneje.

Brzojavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.